

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Dagbøger i udvalg 1834-1846

Citation: Kierkegaard, Søren: "Dagbøger i udvalg 1834-1846", i Kierkegaard, Søren: *Dagbøger i udvalg 1834-1846*, udg. af Jørgen Dehs ; Niels Jørgen Cappelørn , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1992, s. 491. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard03val-shoot-idm139969845136704/facsimile.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Dagbøger i udvalg 1834-1846

- I A 201 *Hvælvsforfatterhistorier*: sml. I A 244.
- I A 202 *Grundtræ* ... *det apostoliske Symbolum*: se note til I A 57 og 60.
- I A 203 *Laokøns*: berømt antik skulpturgruppe, der i det 18. årh. både blev anset som repræsentativ for den græske kulturs væde, enfold og stille størrelse (Winckelmann) og for samme kulturs evne til at stole og frygte (Lesauig); sml. note til I A 10 – *Waldcausanten* ... Skovensomhed / Hvor er du fjern! / O med tuden / vil du angre – / Ak eneste glæde / skovensomhed. – *samlige Kiøber Ludvigs Tiesk' Schriften* 4. Bd. (1828) – *uden bløde Læbers*: den eventyrfortælling (1797) af Tueck, hvori der citerede digt optræder.
- I A 205 *Theoria om Fædets Gænge*, der siges til Hegels historiefilosofi.
- I A 206 *de største Sophister*: S. K. nærker muligvis på spidsfindige skolastikere og mystikere snarere end på de græske lærere i veltalenhed og filosofi på Sokrates' tid.
- I A 208 *Hypoc*: Heinrich Heine – *es ist eine alte Geschichte ...*: det er en gammel historie, som dog stadig forbliver ny, og den, den rammer, hans hjerte går itu; «*Ein Jüngling liebt ein Mädchen, ihr*» «*Lyrisches Intermezzo*» i H. Heine, *Buch der Lieder* (1827). – *Kruden Wänderhorn*: *Das Kruden Wänderhorn*, som var den første omfattende samling af tysk lyrisk folketegnning fra middelalderen til det 18. årh., udvalgt og redigeret af Adolph von Arnim og Clemens Brentano (1806 ff)*. – *Barnabälten*. i *Novellen*, udg. af Carl Bernhard (1836).
- I A 209 *Leone*, se note til I A 25. – *Jacob*: *Thylæ*: komedie (1725) af L. Holberg.
- I A 210 *apostolsk*: se note til I A 153.
- I A 211 *Schlegel's Werke: Friedrich Schlegel's samtidige Brevs*. Bd. 1–10 (1822–25)*. – *Triniten*: Treenheden, dvs. Faderen, Sønnen og Helligånden – *Hegeliansum*. Hegels filosofi har været berømt og berygtet for det mønster for tankens bevægelse, der kaldes en «*tråde*» og forløber i rækkefølgen «*positivitas*», «*negation*» og «*negationens negation*», eller «*tesis*», «*anti-tesis*», «*synthesis*»; i hans logik demonstreres en tråde med rækkefølgen «*sværen*», «*mitet*» og «*wordet*»; baggrunden for et mønster af denne art er, at Hegel betragter negativiteten i enhver bestemmelse – at den fastsætter noget gennem det, den udelukker – som tænknings bevægende princip (her: *Diavolen* i *Tænket*).
- I A 212 *Gr.*: prototyp, forud-prægning.
- I A 214 *Gr.*: Thi nu see vi ved et Speil i en merk Tale (1819) – *Allegoriens*: Allegorien betegner i modsætning til symbolet et indirekte forhold mellem tegnet og det betegtede: den henviser til sagen, som dermed ikke selv er nærværende i tegnet, men først fremkommer gennem refleksion.
- I A 215 *Gr.*: Guds-menneske: læren om, at Jesus er både Gud og menneske. jf. Leks. Fil. 2,6–7.
- I A 217 *Hegeliansere* – *Schleiermacher*: S. K. har endnu kun indirekte kendskab til Hegel og gør misvisende hans tilvægere til romantikere; han kan have haft J. L. Heiberg i tankerne, der blev hegelianer »ved et Mærkel«; jf. SF VII s. 169 (9. 153); selv om Schleiermacher tilværende kun med forbehold kan kaldes repræsentant for det antikke (bortset fra hans bedrift som oversætter af Pla-

- tons værker), er det den forblivende opfattelse hos S. K., at den tyske teolog var tænker i græsk forstand, fordi han ikke tog udgangspunkt i det spekulative, men i noget erfaringsmæssigt givet, nemlig følelsen af »en absolut [schlechthinnige] afhængighed».
- I A 218 *Allégorie*: se note til I A 214. – *Cörres*: J. J. Görres, *Die teutsche Volksbücher* (1807)*.
- I A 219 *lineamentene*: de fysiognomiske træk. – *Cothurne ell. Sokkus*: cyk- eller tyndslætt fodtøj. – *Schlegel Werke*: jf. udg. i note til I A 211.
- I A 220 *Orthodaxe og Rationalister*: se note til I A 29. – *den gl. og nye Sæbekjelder*: »Striden» er omtalt i J. Davidsen, *Fra det gamle Kongens Kjøbenhavn* (1880), s. 13; fra S. K.'s hånd findes udkaster til et »heroisk-patriotisk-cosmopolitisk-philantropisk-fatalistisk Drama» med titlen *Striden mellem den gamle og den nye Sæbekjelder* (Pap. II B 1-21).
- I A 223 *Højne (romantische Schule)*: Heinrich Heine, *Die romantische Schule* (1836)*, s. 116 og 121. – *Duodez-Maalstok*: diminutiv målestok.
- I A 225 *Det Dialytiske, det andet Standpunkt*: svarende til negationen eller antitesen i Treheden eller triadens, jf. note til I A 211. – *Stoisisme*: antik filosofisk retning, der ser verden styret af en absolut nødvendighed, men i modsætning til en ren Fatalisms forfatter viljens frihed. – *Pelagianisme*: oldkirkelig retning, der ved at benægte læren om arvesyndens styr i modsætning til epokens store teolog, Augustin (354-430) og hans tilhængere. – *Heiberg har overført ...*: i sit tidsskrift *Kjøbenhavns flyvende Post* (1828), nr. 8.
- I A 227 *Goethes Behandling*: sml. note til I A 72. – *Faust optager Don Juan i sig*: Faust bliver Mægaretes forfører.
- I A 229 *Døbtvogningsproces med 3 Møder*: sml. note til I A 211.
- I A 231 *Fichte*: Johann G. F.; sml. note til I A 22.
- I A 232 *at Chr. er født af en jomfrue*: jf. Mat. 1,20-23. – *fortæller noget Lignende om Hercules*: at Harkules er født af en jomfru ved Jupiters mellemkomst, jf. W. Vollmer, *Vollständiges Wörterbuch der Mythologie aller Nationen* (1836)*.
- I A 234 *ogvor Keiseren hvad Keiserens er*: Mat. 22,21.
- I A 236 *Kjæmpeviser*: folkeviser. – *abndl. Morskabslæring*: Almindelig Morskabslæring i *Danskisk og Norge igjennem Aarhundreder*, beskrevet af Rasmus Nystrup (1816).
- I A 237 *Hannes Sætning*: »die letzte Frucht ...»: »Al livsvidoms sidste frugt er konstateringen af den menneskelige uvidenhed og svagheit.« – »Unser Vernunft, siger saa Hamann ...»: »Vores fornuft ... er altså netop, hvad Paulus kaldte loven – og hvad fornuften byder er helligt, retfærdigt og godt; men er den givet os for at gøre os vise? Lige så lidt som loven er givet for at gøre jøderne retfærdige, men for at få os til at tilstå det modsatte, hvor ufornuftig vores fornuft er, og for at vores fejltagelser gennem den skal tiltage, ligesom synden tiltog gennem loven.« – *Hamann Schr.: Johans Georg Hamanns Schriften*, hrsg. von Fr. Roth. Bd. 1- 8 (1821- 43)*. – »Ist es ...»: »Er det ikke en gammel talemåde, som du ofte har hørt fra mig: Utroligt, men sandt? Løgne og romaner skal ligesom hypoteser og fabler være sandsynlige; men ikke vor tros sandheder og grundsetninger.«